

Kotieläintuotanto murroksessa

Kotieläintuotanto on muuttunut voimakkaasti Suomen kohta 25-vuotisen EU-jäsenyyden aikana, mutta nyt vaikuttaa siltä, että olemme jälleen isossa murroskohdassa.

Naudanlihan tuotanto on jo pitkään alittanut kotimaisen kulutuksen, mutta nyt myös sianlihan tuotannon omavaraisuus on tippunut alle 100 prosentin. Muutoksen takana on toki hetkellisiä syitä, kuten yksi iso salmonellatapaus sekä rehuviljan hinnan voimakas nousu syksyllä 2018, mutta sikatalous on toiminut vaikeassa markkinatilanteessa kohta vuosikymmenen ajan.

Sikatilojen määrä on jo alle tuhannen ja vuoden 2019 aikana ennakoitaan, että 10 prosenttia tiloista lopettaa tuotannon.

Sikataloudessa on pakko löytää täysin uusia tapoja sekä tuotantoon että markkinointiin. Ennen kaikkea on päästävä siihen, että suomalaisen sikatalouden selvistä vahvuuksista, kuten antibioottien vähäisestä käytöstä ja sikojen saparollisuudesta maksetaan. Samalla tuotantoa on muutettava entistä enemmän kuluttajien

vaatimaan suuntaan eli esimerkiksi vapaaporsitukseen. Lisähinnan saanti markkinoilta on ollut tuskallisen vaikeaa, mutta tuore Helsingin kaupungin päätös ottaa saparot ehdoksi julkisiin ruokahankintoihin on osoitus siitä, että oikein viestittynä saadaan suomalainen liha erottumaan muusta tarjonnasta.

Samaan aikaan myös lypsylehmien ja maitotilojen määrän aleneminen on vauhdittanut. Kun vuoden 2015 marraskuussa lypsylehmiä oli 280 000, niin tämän vuoden marraskuussa lehmiä oli 262 000. Tämä vaikuttaa suoraan myös tarjolle tulevien lihanautojen määrään. Samalla aikavälillä maitotilojen määrä on tippunut 8 400 maitotilasta 6 600 tilaan.

Vanhan sanonnan mukaan pidot parenevat, kun väki vähenee. Kotieläintaloudessa tilojen määrän väheneminen mahdollistaa jäljellä jäävien tilojen kehityksen ja niiden markkinavoiman kasvun. Jo nyt jalostajat ja maatalouskauppa kilpailevat parhaiden tilojen asiakkuudesta, ja tämä kilpailu avaa maatilayrittäjille uusia mahdollisuuksia.

Jalostus nopeutuu koko ajan

Uudet teknologiat ovat lisänneet kotieläinjalostuksen nopeutta huomattavasti.

Enää ei tarvitse odottaa eläimen sukukypsyyttä ja jälkeläisarvostelua, vaan genomitiedon ja erilaisten munasolu-, sperma- ja alkionsiirtotekniikoiden avulla parhaiden yksilöiden perimää saadaan siirrettyä nopeasti eteenpäin.

Suomi on ollut aina edelläkävijä jalostusteknologiassa, ja kansainvälisen yhteistyön lisääntyessä jalostusaineiston määrä on kasvanut huimasti.

EU:ssa on kuitenkin tehty päätös siitä, että geenieditointi rinnastetaan lainsäädännössä geenimuunteluun, ja se uhkaa eurooppalaista jalostustoimintaa niin eläin- kuin kasvinjalostuksessa. Käytännössä tämä pysäyttää yhden kotieläinjalostuksessa käyttökelpoisen teknologian tutkimuksen meillä, mutta muualla maailmalla se otetaan varmasti käyttöön.

Selvää on, että kohta joudumme ottamaan kantaa siihen, miten suhtaudutaan geenieditoitujen eläinten alkioiden ja sperman ostamiseen, varsinkin kun niitä on mahdoton erottaa tavallisista.

KMVET:n toimitus toivottaa kaikille lukijoilleen ja yhteistyökumppaneilleen hyvää joulua ja menestyksekkästä vuotta 2019.

Pentti Törmä

PENTTI TÖRMÄ
päätoimittaja

Tässä numerossa

Terveys ja hyvinvointi

- 8** Saksan EuroTier-näyttelyn teemana digitaalisuus kotieläintuotannossa
- 18** Jyväskylän KoneAgria tarjosi uutta tietoa ja upean karjanäyttelyn
- 26** Salmonellaa on löydetty tänä vuonna poikkeuksellisen monelta kotieläintilalta

Nautakarja

- 6** Nupoutuskipu voi jäädä krooniseksi, ellei sitä hoideta alusta lähtien oikein
- 36** OPU-menetelmästä tuli arkea, Suomesta alkionsiirron pohjoismainen edelläkävijä
- 42** Maidon pitoisuuksiin satsaamisesta tulee entistä kannattavampaa
- 52** Euroopan maitokatsaus: Karkearehuilla on iso merkitys valkuaisen saannissa

Sika

- 30** Paijan porsaavat viihtyvät lehmäpihatosta sikalaksi muunnetussa rakennuksessa
- 35** Vapaaporsitus ja -imetus saavat tukea hyvinvointikorvauksesta jatkossakin
- 46** Kansainvälinen terveysthanke paneutui porsaskuolleisuuden vähentämiseen
- 48** Afrikkalaisen sikaruton torjuntaan tarvitaan Suomessa lisää ponnistuksia

Kolumnit

- 25** Eläinlääkäriltä: Salmonellavakuutuksista on pidettävä huolta
- 45** Hyvinvointikolumni: Oppia oppimisesta
- 51** Yrittäjältä: Aika loppuu

Vakiopalstat

- 5** Maailman tautitilanne
- 54** Uutisia ja uutuuksia
- 56** Hintaseuranta
- 58** Tuotosseurannan tuloksia

Kannen kuva: Tiina Kolunsarka